

komme i Konflikt med den, at jeg har glædet mig over denne Moderation i Andragendet.

Bable. Som Medlem af dette Udvalg kan jeg ikke undlade at tage Ordet ligeoverfor nogle almindelige Ytringer, som den ærede Justitsminister fremkom med, da han indlebede Besvarelsen af de enkelte Indstillinger. Naar der kommer saadanne Ytringer, som ogsaa ere gjengivne af det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1ste Valgkreds (Rimestad), at dette Andragendes Udvalg skulde tiltage sig en Myndighed som en Overregjering, der vilde gribe ind i Administrationen, saa tillader jeg mig paa Forhaand strax at nedlægge Indsigelse mod flige almindelige Ytringer, der vistnok aldeles skyde Maalet forbi. Men dette Andragendeudvalg skal jo først søge at skaffe sig en vis staaende Praxis, hvilket gjaelder om alle andre lignende Forhold paa Rigsdagen. Det vilde være lykkeligt, om det kunde naaes i kortere Tid, og det vilde have kunnet naaes i kortere Tid, hvis ikke Omstændighederne i den Tid, hvori Andragendeudvalget har virket, havde været af en saare ugunstig Natur. Vi haabe imidlertid, at der skal kunne komme — hvad der ogsaa ligger i vor Grundlovs Aand — en bedre Forstaaelse, saaledes at de konstitutionelle Faktorer i Samfundet arbeide paa en anden Maade. Maa jeg først gjøre opmærksom paa, at det er Noget, som grændser mest over paa det juridiske Omraade, og vi have ogsaa hørt det ærede juridiske Medlem fra Kjøbenhavns 4ste Valgkreds yttre sig derom. Han var strax fra første Færd af imod et saadant Udvalgs Nedsættelse; lad mig da strax sige, at naar den ærede Minister taler saameget om Administrationen, da har den jo sine egne Love og Forskrifter for, hvorledes man skal henvende sig til den. Saasnart enten en Kommune eller en enkelt Mand vil søge hen til Ministeriet, have de visse Rier at gaa, ofte igjennem dem, der skal klages over, idet nemlig Ministeriet ikke modtager Henvendelser og Andragender, uden at de have faaet Paategninger af og ere gaaede igjennem Ministeriets egne Autoriteter. Nu veed man jo af en lang Erfaring, hvorledes Sagen vil stille sig efter denne Forretningsgang. Jeg siger Intet derimod, jeg respekterer Administrationen; naar den finder, at Sagen maa gaa ad disse Veie, nu vel, saa gaar den ad disse Veie; men saa er der foreskrevet i Grundloven, at enhver Borger i Landet, ethvert Samfund kan henvende sig til Rigsdagens Afdelinger, naar et Andragende bliver indbragt af et af Thingets Medlemmer, og tillige er der foreskrevet, at disse Henvendelser til en af Rigsdagens Afdelinger kunne henvises til Ministeriet. Naar der nu er det rette Forhold mellem Ministeriet og Udvalget, saa vil der ikke kunne komme Rivninger tilstede heraf, og saa vil ogsaa, hvad der nu er omtalt, den Praxis let kunne komme i Gang, at man konfererer med Ministeren; men saa

snart dette Forhold ikke finder Sted, er man nødsaget til at henvende sig til Ministeriet og overlade til dette, hvorvidt det vil gaa ind paa de Henvendelser, som et af Rigsdagens Thing retter til det. Der er ikke Tale om en Overregjering, men der er Tale om to Sider af Folkets Henvendelse for at paatale sin Ret. Begge ere paa sin Viis lovlige, men der er ved den ene Side, hvor man springer Mellemløbet, Embedsmændene, over, den Sags, at Beboerne ikke kunne komme til deres Ret, med mindre Ministeriet vil tage sig af de Forhold, der paalages. Ved den anden Side, hvor man skal gaa Ministeriets Bei, er der den Banskfeligbed, at man ofte skal klage over de Myndigheder, som Andragender skulle gaa igjennem, og man vil jo nok kunne indse, at dette er en ikke ringe Banskfeligbed. — Efterat jeg nu har talt om Sagen i Almindelighed, skal jeg gaa over til at gjøre nogle Bemærkninger for mit eget Bedkommende, da Ministeren saa bestemt har udtalt, at det forundrede ham, at vi kunde henvisse et Andragende som det under Nr. 1 Punkt 4 til Ministeren. Jeg vil da tillade mig at bemærke, at Ministeren lige fra det første, da vi hørte denne Sag fremsætte, har stillet sig paa et Standpunkt, som om der var gjort et grovt Brud paa Samfundsforsholdene, og det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1ste Valgkreds har talt om, at der dog alligevel maatte være — han brugte et ret udvalgt Udtryk — noget „Maskepi“ mellem Udvalgets Flertal og Andragerne. Jeg stiller mig nu i denne Sag paa det Stede, at jeg siger: er der efter vor 25aarige Udvikling kommet Noget frem fra disse Samfundslag, som maaskee ikke tiltaler den høitæredede Minister, saa er der netop en meget større Uudfyldning, naar der fra den Side kommer flige Ytringer, end der vilde være, naar der fra den helt modsatte Side stete Noget i dene Retning, thi der er endnu ikke givet Bedkommende den tilstrækkelige Oplysning til, at de kunne trænge tilbunds i den Slags Spørgsmaal, og Fristelsen til at ønske en Forandring har været meget stor. Jeg paastaar endnu, at den Intelligents, som man ophober i denne Stad ved Statens Listud, ikke har fyldestgjort sin Pligt til at oplyse de mindre Medborgere her i denne store Stad saaledes, som den burde, og de Paagjældende maa selv tage Følgerne af, at de ikke have gjort det. De forstaa sig, som det ærede Medlem fra Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen) for nogle Dage siden sagde, bedre paa gode Middage end paa at oplyse deres Medborgere. Dernæst vil jeg sige, at det er ikke alene her, men i alle andre Lande, at man rører ved det simple Spørgsmaal, hvorvidt den Slags Forseelser — vil jeg kalde det — mod den bestaaende Samfundstilstand, skulle stemples som egentlig værende Forskyldelser. Den ærede Minister brugte et Udtryk, som jeg blot vil slaa fast her; han sagde: naar Landets Høitæret har dømt saa og saa. Dertil